

Herijking HCA Zorg

1. Terugblik

Inhoud

De HCA Zorg is in 2014 door GS vastgesteld. Hierin staan een visie, ambities en een aanpak beschreven met als doel het bevorderen van balans tussen huidige en toekomstig personeelsvraag en -aanbod in de sector zorg en welzijn en te komen tot een goede aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt in de zorgsector. Verdere uitwerking van de HCA Zorg staat in het Uitvoeringsplan HCA Zorg 2015 tot en met 2017 dat medio 2015 door GS is vastgesteld. Het uitvoeringsplan bevat acties en maatregelen die nodig zijn om de ambities van de HCA te realiseren. Centraal daarbij is om enerzijds maximaal werkgelegenheid binnen de sector te behouden en anderzijds te zorgen voor een afgestemde beroepenontwikkeling met voldoende ruimte voor innovatie voor en door de sector. De drie themalijnen waarbinnen in de periode 2015-2017 activiteiten uitgevoerd worden, zijn:

- Strategisch inzicht in personeelsontwikkeling, datadeling en samenwerking, Doelstelling van het thema strategisch inzicht in personeelsontwikkeling is om organisaties op korte termijn te ondersteunen in de realisatie van strategische personeelsplanning zodat ze beter kunnen anticiperen en acteren op de gewenste personele bezetting op de korte en (middel)lange termijn. Tevens wil men in de toekomst naar beschikbaarheid van actuele arbeidsmarktdata, jaarlijks gegenereerd over de hele zorgsector. In dit kader is een project momenteel in uitvoering: het project "samen optrekken in HCA Zorg en Welzijn" van de stichting Zorg aan Zet. Het project is gericht op het opzetten van een triple helix samenwerking t.b.v. uitvoering van de HCA Zorg.
- Opleiden, Innovatie en Beroepenontwikkeling. Dit thema richt zich met name op de ontwikkeling van een strategische opleidingsplanning, op samenwerking van en met regionale onderwijsorganisaties om het opleidingsaanbod af te stemmen, maatwerk te bundelen en structuren en/of varianten (e-learning) te bespreken en innovatie en vernieuwing te bewerkstelligen. Tevens is er aandacht voor scholing en competenties van zittend personeel, waarbij competentie-inzicht, ontwikkeling en zelfregie leidend zijn. Binnen dit thema lopen diverse projecten. Gilde Opleidingen voert een project uit gericht op de ontwikkeling en uitvoering van een MBO-4 topopleiding Verpleegkunde, op basis van een veranderende zorgvraag (lijn leren). Fontys Hogeschool heeft een haalbaarheidsonderzoek "Zorgen voor Zorg, een onderwijsecosysteem voor zorginnovatie en zorgopleidingen laten uitvoeren. Uit een recent opgeleverde businesscase wordt de financiële en inhoudelijke haalbaarheid hiervan aangetoond (lijn leren). Daelzicht heeft in uitvoering het project 'Verder met Evolva, borging werkpleklers 3.0'. Dit project is gericht op invoering van werkpleklers met technologie om het collectief leervermogen van medewerkers, team en organisatie te versterken (lijn werken). De gemeente Venray voert in dit kader een project uit genaamd "wijkleerbedrijf Venray. Het project is erop gericht een Wijkleerbedrijf in de gemeente Venray op te zetten (fysieke plek in de wijk) waar werkzoekenden en mbo-deelnemers zich inzetten voor wijkbewoners door het vervullen van informele hulp- en ondersteuningsvragen.
- Flexibilisering en mobiliteit. Doelstelling binnen dit thema is bewustmaking van mobiliteit bij medewerkers en organisaties, het verder flexibiliseren van de organisatie en het verbinden van mobiliteitsinitiatieven. Alles is gericht op het realiseren van een transitionele arbeidsmarkt waarbij niet langer gewerkt wordt aan enkel baangaranties maar vooral gezorgd wordt voor werkgaranties. Employability en duurzame inzetbaarheid spelen hierbij ook een rol. Binnen dit thema zijn diverse projecten in uitvoering. Pergamijn voert een project uit met twee andere gehandicaptenorganisaties in Limburg dat o.a. gericht is op de mobiliteit/flexibiliteit/ employ-

ability van zittend personeel en boventallig personeel, middels het opzetten van een instellingoverstijgend expertcentrum. Vincent van Gogh Instituut voert projecten uit op het terrein van flexibilisering van de arbeidsmarkt in Noord Limburg en op het terrein van flexibel en specialistische zorg voor ouderen.

Structuur

Naast de start van projecten is er een provinciale Regiegroep HCA Zorg opgericht, die bestaat uit vertegenwoordigers van het onderwijs, de werkgevers in de zorg en de provinciale overheid, een triple helix structuur. In de bestaande samenwerkingsverbanden in de zorg zat het onderwijs als partij niet structureel aan tafel. Binnen de Regiegroep heeft zij een gelijkwaardige positie verkregen. De Regiegroep is primair verantwoordelijk voor de uitvoering van de HCA Zorg, c.q. voor de drie eerder genoemde thema's. Zij heeft een plan van aanpak opgesteld en draagt zorg voor indiening en afstemming van projecten en initiatieven bij Provincie en/of Rijk. Tevens monitort zij de voortgang van toegekende projecten qua proces en inhoud.

De Regiegroep komt tot nu toe maandelijks bij elkaar om voortgang, resultaten en knelpunten te bespreken. De Regiegroep behoudt zo overzicht op alle aandachtsgebieden en stuurt waar nodig aan of bij. Vanuit de Regiegroep (deelnemers en achterban) kunnen suggesties, initiatieven, en verbindingen aangedragen worden aan de per thema aangestelde vertegenwoordiger.

2. Ontwikkelingen

Inhoud

Kabinet en de sociale partners hebben met elkaar afspraken gemaakt over maatregelen om de economische crisis te bestrijden en de werkloosheid terug te dringen. Een van deze maatregelen is de cofinanciering van sectorplannen. Zorg aan Zet heeft als hoofdaanvrager het sectorplan Zorg ingediend en cofinanciering namens 23 zorgorganisaties in Limburg aangevraagd. Voor de thema's scholing en instroom jongeren is in Limburg 4,5 miljoen beschikbaar gesteld. Het regionale plan voorziet in scholingsmaatregelen (competentiescholing, op-/bij- en omscholing) om medewerkers voor de zorg te behouden en hun competenties beter te laten aansluiten bij de veranderingen die zich de komende tijd in de zorg gaan voltrekken.

In april is het Zorgpact van start gegaan op initiatief van de minister van OCW en de bewindslieden van VWS. Het Zorgpact heeft als doel de kwaliteit van de zorg voor iedereen te verhogen door de kwaliteit van de zorgprofessionals voor de toekomst te waarborgen.

Hiermee wordt ingespeeld op de veranderingen in de zorg zoals de steeds complexere zorgvraag, de groeiende rol van technologie en het belang van regie bij de patiënt. Dit vraagt om een nieuwe visie op het onderwijs van zorgpersoneel. Een intensieve samenwerking tussen overheid, zorg-, welzijns- en onderwijsinstellingen is hierbij cruciaal. Het Zorgpact wil dit stimuleren en versterken door op regionaal niveau partijen bijeen te brengen, aan te jagen en inhoudelijk te ondersteunen. Concrete doelen zijn het opstellen van breed gedragen regionale agenda's, opgesteld en uitgevoerd door de betrokken partijen en het in beeld brengen van goede voorbeelden in de Kopgroep. In dit kader is het volgende van belang:

- Zorgpact heeft oktober jl. de kopgroep van vernieuwende en succesvolle initiatieven van regionale samenwerking tussen zorg, onderwijs en overheid gelanceerd. Binnen de eerste zeven koplopers zitten drie Limburgse voorbeelden t.w. Zorgtechniek Limburg, het Expertisecentrum voor innovatieve Zorg en Technology (EIZT) en Evolva werkplekken 3.0.
- In vergelijking met ander provincies is Limburg zeer actief als het gaat om samenwerking tussen zorg, onderwijs en overheden, zgn. triple helix verbanden. Tijdens een onlangs gegeven presentatie door Zorg aan Zet bij de Rijksoverheid was men zeer onder de indruk van de ontwikkelingen in Limburg en de rol hierin van de Provincie (HCA Zorg en

uitvoeringplan en de projecten die momenteel in dit kader worden uitgevoerd en nog uitgevoerd gaan worden).

- De HCA Zorg en Welzijn loopt tot en met 2017. Omdat de sector Zorg en Welzijn de grootste werkgelegenheidssector is, is het van belang dat de Provincie Limburg voldoende zicht heeft op de turbulente arbeidsmarkt en dynamiek in deze sector. De Provincie kan inzicht geven in de vele bestaande en nieuwe initiatieven, de resultaten en de gevolgen daarvan. Zodoende kan de Provincie Limburg gerichter aangeven waar de succes en faalfactoren liggen in de ondersteuning van (lokaal en sectoraal) arbeidsmarktbeleid.

Structuur

Zorg is een grote arbeidsmarktsector in Limburg. Het Zorgpact dient, zoals boven aangegeven, als aanjager van samenwerking in een triple helix structuur. In dit kader wordt er in Limburg gewerkt aan het tot stand brengen van vijf nieuwe regionale samenwerkingsverbanden vanuit de vijf regio's in Limburg. Deze bestaan uit lokale en regionale werkgevers in de zorg en welzijn, lokale (centrum)gemeenten en lokale/regionale opleidingsinstituten.

Op basis hiervan is de vraag aan de orde of en hoe de provinciebrede Regiegroep in de toekomst gaat functioneren. Tevens roept dit de vraag op welke rol de provincie in de toekomst heeft/neemt binnen de topsector Zorg en het arbeidsmarktbeleid dat zij t.a.v. deze sector voert. De doorontwikkeling van de regionale structuur kan erin bestaan dat de Regiegroep in afgeslankte vorm blijft bestaan en minder veelvuldig bij elkaar komt en/of te zijner tijd op gaat in de nieuwe regionale structuur. Zoals eerder genoemd is eind 2015 in het kader van de Human Capital Agenda Zorg en Welzijn (HCA) een provinciale subsidie toegekend voor het aanstellen van een tweetal 'aanjagers' (een voor Zuid- en een voor Noord-Limburg) die werken aan een doorontwikkeling van de regionale structuur, c.q. aan het tot stand brengen en verbeteren van de samenwerking tussen zorgorganisaties, onderwijsinstellingen en gemeenten op subregionaal niveau, in casu rond de kerngemeenten Venlo, Roermond, Sittard-Geleen, Parkstad en Maastricht. Zorgorganisaties zelf dragen 50% van de kosten van deze aanjagers. De aanjagers (formeel in dienst van Zorg aan Zet) houden bij het samenbrengen van de triple helix partijen op subregionaal niveau een open oog voor andere initiatieven die mede aansluiten bij de doelstellingen van het pact en zullen dergelijke initiatieven zo nodig en nuttig ook initiëren en agenderen in de andere gremia.

3. Gewenste richting

Inhoud

De HCA is en blijft een belangrijk instrument om de aansluiting vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te optimaliseren en de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt beter te laten verlopen voor nu en de toekomst. De in de HCA Zorg genoemde thema's (Strategisch inzicht in personeelsontwikkeling, datadeling en samenwerking, opleiden, innovatie en beroepenontwikkeling en flexibilisering en mobiliteit) zullen in de komende jaren relevante thema's blijven. Een aantal projecten uit de HCA Zorg past in de Sociale Agenda waarmee wordt aangegeven dat de richting die daar is ingezet, relevant is voor de gewenste toekomstige richting. Daarnaast is voor de toekomst belangrijk de onderlinge samenwerking te versterken tussen de verschillende HCA's en Techniekplan en de partners in het veld.

Projecten en initiatieven voor de doelgroep werkzoekenden, voortvloeiend uit HCA en Zorgpact kunnen vanuit de vijf nieuwe regionale samenwerkingsverbanden ook geagendeerd worden bij de arbeidsmarktregio's. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet enkel om het huidige en toekomstige beschikbare arbeidsmarktaanbod, maar ook om de huidige en toekomstige vraag. Werkgevers, onderwijs en overheid realiseren hiermee nadere en concrete samenwerkings- en afstemmingsinitiatieven die helpen om op korte en lange termijn regionale transparantie te geven en balans op de arbeidsmarkt te creëren voor één van de drie grootste sectoren.

Structuur

Van oudsher bestaat in Limburg een nauwe samenwerking tussen zorgorganisaties en onderwijsinstellingen op het gebied van opleiden en aspecten van arbeidsmarktbeleid zoals imago en beeldvorming en afstemming van gewenste capaciteit en competenties. Nieuw in het samenspel is de rol van de lokale overheden, nu door de kanteling in de zorg ook de gemeenten partij zijn geworden bij de inrichting van de zorg en de arbeidsmarkt in de sector. Extra aandacht en initiatieven zijn nodig om ook deze stakeholders volledig te integreren in bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden van zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen en ondersteunende organisaties zoals Zorg aan Zet en Calibris. In Limburg zijn de voorbije jaren al diverse initiatieven tot bloei gekomen die naadloos aansluiten bij de hierboven geschetste uitgangspunten van het Zorgpact. Samen met nieuwe, nog te ontwikkelen vormen van samenwerking vormen ze de invulling van het Zorgpact Limburg dat vanaf 2016 ook formeel als (virtuele) paraplu zal fungeren die de verschillende initiatieven en ontwikkelingen verbindt.

4. Rol provincie

Alle gerealiseerde Human Capital Agenda's, geïnitieerd en ondersteund door de Provincie Limburg, bevinden zich momenteel in een herijkingsfase. De HCA Zorg en Welzijn loopt tot en met 2017. Omdat de sector Zorg en Welzijn de grootste werkgelegenheidssector is, is het van belang dat de Provincie Limburg voldoende zicht heeft op de turbulente arbeidsmarkt en dynamiek van deze sector. Daarvoor is een verbinding tussen de 5 regionale samenwerkingsverbanden en de provincie noodzakelijk. De rol van de Provincie is er tot nog toe een geweest van aanjager. In de toekomst zal de provincie meer terugtreden en zal haar rol meer gezien moeten worden in het licht van het halen en brengen van informatie, het verbinden en verbreden over de sectoren heen en het gebruiken van elkaars netwerken binnen de structuur van de vijf regionale samenwerkingsverbanden. De provinciale rol ligt ook op het terrein van monitoring door overzicht te houden op de vele bestaande initiatieven/projecten en hun resultaten. Zodoende kan de provincie gerichter aangeven waar de succes- en faalfactoren liggen in de ondersteuning van (lokaal en sectoraal) arbeidsmarktbeleid. Zorg aan Zet is in dit geheel voor de Provincie Limburg, zowel ambtelijk als bestuurlijk, een deskundige gespreks- en kennispartner op het gebied van de arbeidsmarkt Zorg en Welzijn. Informatieve en inhoudelijke afstemming, bestuurlijk en ambtelijk, tussen Zorg aan Zet en de Provincie is daarbij gewenst. De agenda biedt voldoende ruimte om naast lopende initiatieven (zoals EIZT, ZTL, Evolva, Zorgacademie Parkstad, flexibilisering regionale arbeidsmarkt, Zorgtechniek Noord Limburg, wijkleerbedrijven Maastricht en Venray en de week van Zorg en Welzijn) ook nieuwe ontwikkelingen en ambities te bespreken. Vanuit de provincie kunnen verzoeken m.b.t. relevante thema's en actuele kwesties opgehaald, dan wel neergelegd worden.